

«Согласовано» Руководитель МО <i>Осипова О.А. ОУ</i> ФИО «29» <i>авг.</i> 2023г.	«Согласовано» Зам. директора по УВР МБОУ «Нижебургалтайская СОШ им. Героя РФ В.В. Сукуева» <i>Раднаева Н.Б.</i> / Раднаева Н.Б./ «29» <i>авг.</i> 2023г.	«Утверждаю» Директор МБОУ «Нижебургалтайская СОШ » Им. Героя РФ В.В. Сукуева / Убугунова О.Б./ <i>Убугунова О.Б.</i> «30» <i>авг.</i> 2023г.
---	---	--

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Класс 3

Предмет Бурятский язык

Предметная линия учебников Уч.-К. «Буряад талхи»

Авторы: Р.С. Днлюкова, М. Бадаргуева, Д. Дуарова

Количество часов 3г. в неделю (102г. 2023-2024гг.)

ФИО учителя Батоманова Донсит Дондоголовна

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Рабочая программа по бурятскому языку в 3 классе составлена на основе следующих нормативно-правовых и инструктивно-методических документов:

1. Закон РФ «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012г. № 273 (с последующими изменениями и дополнениями)
2. Федеральный государственный образовательный стандарт начального общего образования, утверждённый приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 06.10.2009 г. №373; (с изменениями и дополнениями)
3. Образовательная программа НОО МБОУ «Нижнебургалтайская СОШ»;
4. Учебный план МБОУ «Нижнебургалтайская СОШ» на учебный год;
5. Федеральный перечень учебников на учебный год;
6. Положение о рабочей программе МБОУ «Нижнебургалтайская СОШ».

На изучение учебного курса отводится 3 часа в неделю, 102 урока в год.

УМК Бурятский язык, Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б.: 3-дахи класс.- Улаан – Үдэ, «Бэлиг» хэблэл.

Ямаршье арадай хэлэн өөрэ байдалаараа, ниитэ үүргээрэ онсо удхатай. Хэлэн гээшэ хүнүүдэй хоорондоо харилсаха, бэе бээдээ нүлөөлхэ, эрдэм ухаа үзэхэ, ойлгожо абаха хэрэгсэл, арадай соёл болбосорол хадагалаад байһан гуламта, хүн бүхэнэй, арад бүхэнэй, өөрэ ханал бодол харуулһан түхэл болоно, тиихэдэ арад бүхэнэй уран зохёол түрэл хэлэн дээрэ бэшэгдэнэ. Тиимэхээ хургуулида үзэгдэдэг предметүүд соошье хэлэн өөрын хууритай.

Эхин хургуулида үзэгдэдэг буряад хэлэн хадаа бүхэлиин нэгэ хубинь, нүгөөдэ шатада үзэгдэдэг буряад хэлэнтэй холбоотой. Дунда хургуулида буряад хэлэ үзэхэдөө хурагша бүхэн түрэл хэлэн дээрэ аргагүй найнаар уншажа, зүбөөр бэшэжэ, сэбэр ульгамаар хэлэжэ, хүнэй хэлэһые абаһаар хүнгэнөөр ойлгожо абаха шадабаритай, тиихэдэ буряад хэлэнэй теори мэдэхэ болоод гараха аргатай.

Эхин хургуулида үзэгдэхэ буряад хэлэн дунда хургуулиин буряад хэлэнэй удхатай тааруу, эндэ нэрлэгдэһэн шадабаринуудай үндэһэ хуури хүгжөөхэ уялгатай, тодорхойлбол, үхибүүн түрэлхи хэлээ мэдэхэ, буряад хэлэтэй буряад хүн гээшэб гэжэ бээ мэдэрхэ, хэлэлгээ хүгжөөхэ зорилготой.

Эхин хургуулида үзэгдэдэг буряад хэлэнэй гол зорилго: түрэл буряад хэлэн дээрэнь бэшүүлжэ, уншуулжа, харилсуулжа хургаха; буряад хэлэн гэхэн наукатай танилсуулха.

Эхин классуудта түрэл хэлэ зааха тодорхой зорилгонууд гэхэдэ:

1. Хэлэн ухаан хоёрой хоорондо нягта холбоотой байдаг дээрэһээ үхибүүдые түрэл хэлэндэнь хургахадаа, тэдэнэй ухаан бодолые хүгжөөхэ, баяжуулха.
2. Нурагша бүхэниие зүбөөр, уран гоёор, удхыень ойлгон уншаха дадалтай болгохо.
3. Түрэл арадай ёһо заншалнуудые болон сэсэн мэргэн хургаалнуудые ойлгуулха.
4. Эхэ орондоо, түрэхэн тоонто нютагтаа, түрэл хэлэндээ, арад зондоо, бэшэшье үндэхэтэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.
5. Нурагшадай аман хэлэлгы хэшээл бүхэндэ баяжуулангаа, тэдэниие эли тодоор, литературна хэлэн дээрэ хэлүүлжэ, нанал бодолыень алдуугүйгөөр, сэбэр гоёор бэшүүлжэ хургаха гэхэ мэтэ.

Хэшээлдээ «Буряад хэлэн» гэжэ ном барина. Авторнууд: Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б.: 3-дахи класс.- Улаан – Үдэ, «Бэлиг» хэблэл, 2010он;

Буряад Республикын Нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерство баталхан.

Энэ номой удха 2016 ондо зохёогдоһон «Буряад хургуулиин программанууд» дээрэ үндэхэлнэ (авторынь Р.С. Дылыкова). Эхин класста үзэгдэхэ буряад хэлэнэй шэнэ программа хадаа мүнөөнэй шэнэ ФГОС - ой эрилтэдэ харюусамаар зохёогдоһон байна.

**Тематическое планирование
по бурятскому языку в 3 в классе
(102 ч , 3 ч в неделю)**

№ урока	Название темы (раздела)	Количество часов		
			Дата	Примечание
I. Абьян ба үзэгүүд (15 ч)				
1	Һуралсалай шэнэ жэлээр. Түрэл һайхан буряад хэлэн.	1		
2,3	Абьян ба үзэгүүд. Алфавит.	2		
4	Йотированна аялганууд	1		
5, 6	Аялганай тааралдал	2		
7, 8	Аялганай нугарал	2		
9	Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: у-ү,уу-үү, уй-үй	1		
10	Үгын хана ии-ы үзэгүүдые бэшэхэб	1		
11	Үгын хана өө-ээ үзэгүүдые бэшэхэб	1		
12	Үгын хана ээ-эй үзэгүүдые бэшэхэб	1		
13, 14	Хашалганай хату ба зөөлэн яажа харуулагданаб	2		
15	Шалгалтын хүдэлмэри. Шэнэ үгэнүүдые бии болголго.	1		
II. Үгын бүридэл (14 ч)				
16	Түрэл үгэнүүд. Үгын үндэһэн.	1		
17, 18	Түрэл үгэнүүд. Залгабари (суффикс)	2		
19	Дабталга. Түрэл үгэнүүд.	1		
20	Мэдүүлэл соо үгэнүүд яажа хубилнаб. Нэгэ түхэлтэй үгэнүүд.	1		
21	Үгын гараһан һуури.. Залгалта.	1		
22	Үгын залгалта. Нэгэ түхэлтэй үгэнүүд.	1		
23	Диктант.	1		
24	Дабталга. Алдуу дээрэ ажал.	1		
25	Үгын гараһан һуури.. Дабталга.	1		
26	Үгын анхан һуурида б, л, м, р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудые бэшэлгэ.	1		
27	Үгын анхан һуурида б, л, м, р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудые бэшэлгэ.	1		
28	Үгын һурида тодо бэшэ тургэн аялгануудые зүбөөр бэшэлгэ	1		
29	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
III. Абтаһан үгэнүүд (4 час)				
30, 31	Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгануудые зүбөөр бэшэлгэ	2		
32	Абтаһан үгын һүүлдэ түргэн и аялган бэшэлгэ	1		
33	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
IV. Хэлэлгын хубинууд				
Юумэнэй нэрэ- хэлэлгын хубинууд (16 ч)				
34	Хэлэлгын хубинууд	1		
35	Юумэнэй нэрэ- хэлэлгын хубинууд	1		

36,37	Юумэнэй нэрын нэгэнэй болон олоной тоо	2		
38	Юумэнэй нэрын хубилалга-зохидол	1		
39	Нэрын падеж. Нэрлүүлэгшэ.	1		
40	Хамаанай падеж	1		
41,42	Зүгэй падеж	2		
43	Үйлын падеж	1		
44	Зэбсэгэй падеж	1		
45	Хамтын падеж	1		
46	Гаралай падеж	1		
47, 48	Дахуул үгэнүүд	2		
49	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
Тэмдэгэй нэрэ- хэлэлгын хубинууд (7ч)				
50,51,52	Тэмдэгэй нэрэ хэлэлгэ соо хэрэгтэй гу?	3		
53	Тэмдэгэй нэрэ ямар гэшүүн болоноб?	1		
54,55	Тэмдэгэй нэрэ. Мэдүүлэлэй юрын элирхэйлэгшэ	2		
56	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
Глагол- - хэлэлгын хубинууд (18 ч)				
57,58	Үйлэ үгэ (глагол) - хэлэлгын хубинууд	2		
59,60,61	Үйлэ үгын анхан хуриин тодо бэшэ аялганууд	3		
62	Үйлэ үгын хури, залгалта	1		
63	Үйлэ үгын сагууд	1		
64,65	Үйлэ үгын мүнөөсаг	2		
66,67	Үйлэ үгын үнгэрхэн саг	2		
68,69	Үйлэ үгын ерээдүй саг	2		
70,71,72	Үйлэ үгэ. Хэлэгшэ - мэдүүлэлэй шухала гэшүүн.	3		
73	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
74	Юумэнэй нэрэ. Дахуул үгэ. Тэмдэгэй нэрэ. Үйлэ үгэ.	1		
75,76	Мэдүүлэл. Мэдүүлэлэй шухала, юрын гэшүүд	2		
77,78	Мэдүүлэлэй (илгаа) янзанууд	2		
79,80	Хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд	2		
81,82,83	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоо.	3		
84,85	Мэдүүлэлэй юрын гэшүүд: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ	2		
86	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1		
	VI. Хэлэлгын нюусанууд (11ч)			
87,88	Текст. Гол удха	2		
89,90	Текстын янзанууд. Домоглол. Зураглал. Бодомжолго.	2		
91	Текстын хубинууд. Нэрлэлгэ.	1		
92, 93	Фразеологизмууд.	2		
94	Үгын сэхэ ба шэлжэлхэн удха.	1		
95	Синонимууд. Антонимууд. Омонимууд.	1		
96	Хэрэгэй бэшэлгын онсо янзанууд.	1		
97	Шалгалтын хүдэлмэри. Тестовэ даабаринууд.	1		

	VII. Рефлексивнэ хүдэлмэри (5 ч)	
98-102	Абяан ба үзэгүүд. Шүүлбэринүүд. Диктант.	5